

Rauman kaupunki
Kaavoitus
Kanalinranta 3
26100 RAUMA
kaavoitus@rauma.fi

Viite Lausuntopyyntöne 12.3.2020

Aihe KORTELAN OSAYLEISKAAVAN LUONNOS (YK 002045), RAUMA

Rauman kaupungin kaavoitus on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Kortelan osayleiskaavan luonnoksesta. Kaava-alue sijaitsee n. 4 km etäisyydellä kaupungin keskustasta, sen eteläpuolella ja sijoittuu valtatie 8:n länsipuolelle Kortelantien molemmin puolin. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa asemakaavoitettuihin alueisiin ja muilla suunnilla pääosin yleiskaava-alueisiin.

Kaavatyön tavoitteena on laatia oikeusvaikutteinen osayleiskaava, joka uusien asuinrakennuspaikkojen osalta ohjaa suoraan rakentamista. Sisällöllisenä tavoitteena on Kortelan kylärakenteen täydentäminen ottamalla huomioon olemassa oleva asutus ja alueella toimivat maatilat. Maankäyttöä ohjataan maisema-arvojen huomioimiseen ja kylämiljöön luonteen säilyttämiseen. Kaavaratkaisussa on myös pyritty huomioimaan alueen virkistys- ja luontoarvot.

Suunnittelualueella on kaksi erilaista maisemakokonaisuutta: Kortelantien varren viljelysaukea eteläosassa sekä pienten kalliopaljastumien ja -mäkien laikuttaman metsäalue pohjoisosassa.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualue ei kuulu mihinkään valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön. Kortelan, Vasaraisten ja Soukaisten alueella toteutettiin rakennusinventointi vuonna 2014 liittyen Rauman kylien osayleiskaavoitukseen (FM Olli Joukio/Satakunnan Museo). Inventoinnissa sekä sen pohjalta Rauman koko kaupunkia koskevassa yleiskaavassa 2030 (tullut voimaan 9.5.2019) Kortelantien ympäristö on osoitettu paikallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä nimellä Kortelan viljelysmaisema. Tämän lisäksi inventoinnissa tunnistettiin suunnittelualueelta neljä suojeltavaksi esitettyä kohdetta (Peltola, Puistola, Uusikortela ja Koivuniemi), joiden kaikkien arvoluokitus on B (lievemmin suojeltava kohde). Suunnittelualueen pohjoisosaa on metsäistä luonnonympäristöä, jolla ei ole erityisiä kulttuurimaiseman arvoja. Kortela, Vasarainen ja Soukainen –

alueelta on laadittu myös maisemaselvitys (Hanna Elo ja Sannan Kuusikari/Rauman kaupunki 2018), jossa on annettu maankäyttösuosituksia maiseman kannalta.

Kortelan osayleiskaavaluonnos on huolella laadittu ja kaavan ratkaisut on mietitty myös kulttuuriympäristön kannalta. Täydennysrakentamiseen soveltuvia paikkoja on tutkittu jo elokuussa 2019 laaditussa rakennemallissa. Paikallisesti merkittävä kulttuuriympäristö on asianmukaisesti osoitettu kaavassa kh-3 -rajauksella. Rajaukseen liittyvää, maiseman vaalimiseen tähtäävää määräystä museo pitää riittävänä. Maisemaselvityksen maankäyttösuosituksia on myös noudatettu. Avoimeen maisemaan ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja, vaan ainoastaan täydennysrakentamismahdollisuus on annettu olemassa olevien pihapiirin yhteyteen. Satakunnan Museolla ei ole huomautettavaa rakennuspaikoista.

Rakennusinventoinnissa suojeltaviksi esitetyt kiinteistöt on suojeltu kaavaluonnoksessa kohdemerkinnöin s1. Kohteet on esitelty rakennusinventointitietojen pohjalta kaavaselostuksessa. Esittelyn yhteyteen kaavaselostuksessa olisi hyvä lisätä vielä rakennusinventoinnin tieto siitä, mitä rakennuksia arviointi kussakin kohteessa koskee. Tieto, joka on tarpeellinen esim. rakennuslupamenettelyssä, löytyy inventointiraportin kohde-esittelyistä.

Suojelumääräyksenä museo esittää käytettäväksi joko valittua määräystä, mutta niin, että lauseke *'merkinnällä osoitettua kohdetta ei saa ilman pakottavaa syytä purkaa'* poistetaan. Nykykäytännön mukaisesti kyseistä lauseketta ei tule vaikeasti tulkittavana ja sekaannuksia aiheuttavana käyttää. Vaihtoehtoisesti Kortelan osayleiskaavassa voitaisiin käyttää esim. Rauman Pohjoisten kylien osayleiskaavan lievempää suojelumääräystä soveltaen:

ARVOKAS RAKENNUS TAI RAKENNUSRYHMÄ.

Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä. Rakennuksissa suoritettavat korjaus- ja muutostoimenpiteet sekä pihapiirin uudisrakentaminen tai muut lähiympäristöön kohdistuvat toimenpiteet tulee toteuttaa siten, että kohteen kulttuurihistoriallisesti ja/tai maisemallisesti arvokas luonne säilyy. Ennen rakennusta tai sen ympäristöä muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen. Numero viittaa kaavaselostuksen kohdenumerointiin.

Satakunnan Museo yhtyy Varsinais-Suomen ELY-keskuksen viranomaisneuvottelussa 12.3.2020 esittämään näkemykseen siitä, että Kortelan osayleiskaavan liitteeksi laaditun, ansiokkaan rakentamistapaohjeen keskeisimpiä määräyksiä olisi syytä tuoda myös kaavakartalle.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaava-alueella toteutettiin arkeologinen inventointi vuonna 2014 (Rauma, Vasarainen-Kortela osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi, Tiina Vasko). Kaava-alueelle sijoittuvia arkeologisia kohteita on kolme. Näistä kaksi on muinaismuistolain (295/63) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä: Tenhonkallion I maailmansodan aikainen puolustusvarustus (muinaisjäänösrekisterissä tunnuksella 1000024327) sekä Uusi-Kortela –niminen ajoittamaton röykkiöalue (1000014514). Kortelan historiallinen kylätontti, joka sijoittuu vain reunaosaltaan suunnittelualueelle, on arvotettu kulttuuriperintökohteeksi. Kaikki kohteet on nimetty myös kaavaselostuksessa.

Kaavakartalle kiinteät muinaisjäänökset on merkitty pistekatkoviivalla ja erityisominaisuutta ilmaisevalla merkinnällä sm. Satakunnan Museo esittää, että aluemerkinän kaavamääräystä täydennetään muotoon: *Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista suunnitelmista on pyydyttävä alueellisen vastuumuseon (Satakunnan Museo) lausunto. Maa- ja metsätalous on sallittua paitsi koneellinen metsämaan muokkaus ja kannonnosto.* Kortelan historiallinen kylätontti sijoittuu pääosin kaava-alueen ulkopuolelle eikä sitä ole merkitty kaavakartalle. Koska kylätontti on edelleen asuttu, se on arvotettu kulttuuriperintökohteeksi. Satakunnan Museo ei pidä tontin vähäisen suunnittelualueen reunaan sijoittuvan osan merkitsemistä kaavakartalle tarpeellisena.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Juhani Ruohonen

Tutkija Liisa Nummelin

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Niina Uusi-Seppä
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä